

The Low Countries. Arts and Society in Flanders and the Netherlands, nr. 13, Rekkem, Stichting Ons Erfdeel, 2005, 320 pp., ill., ISBN 90-75862-75-X | Dit traditiegetrouw rijk geïllustreerde jaarboek staat dit jaar in het teken van eten en drinken. Bij dat leidmotief past (althans metaforisch) de bijdrage van Martin Conway over hoe in Vlaanderen de collaboratie tijdens de Tweede Wereldoorlog daarna werd 'verteerd' (*Problems of Digestion: The Memory of the Second World War in Flanders*, pp. 110-119). De auteur stelt dat na de oorlog de perceptie van de collaboratie werd 'gekaapt' door een kleine minderheid die de medewerking met de bezetter kaderde in een vanaf de 19de eeuw ongebroken lijn van Vlaamse strijd (slachtofferrol): het verleden bleef daardoor deel uitmaken van het heden en werd niet 'verwerkt'. Vanaf de jaren 1990, als gevolg van de toenemende autonomie van Vlaanderen (de strijd is gewonnen), het wegvallen van de generaties die het hebben meegemaakt (de passie verdwijnt uit het debat) en het aantreden van een nieuwe generatie kritische historici, werd wat vroeger een heet hangijzer was, een middel om over het heden te praten, bv. over de relatie nationalisme, democratie en verdraagzaamheid: het heden beïnvloedt nu de perceptie van het verleden. In de bibliografie bij de bijdrage missen we o.a. het belangrijke artikel van Herman Van Goethem over hetzelfde onderwerp in de *Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis* (nr. 9, 2001, pp. 237-253); ook wordt niet de Voorwaartsgroep vermeld die de laatste jaren terzake een eigen inbreng had. [LUC BOEVA]